

Số: 103 /TTKN-KT

Tuyên Quang, ngày 10 tháng 4 năm 2019

V/v hướng dẫn phòng, trừ bệnh
đạo ôn hại lúa vụ xuân năm 2019

Kính gửi: Trạm Khuyến nông các huyện, thành phố.

Thực hiện chỉ đạo của Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn tại Văn bản số 548/SNN-TTBVTV ngày 05/4/2019 về việc phòng trừ bệnh đạo ôn trên lúa xuân;

Theo Chi cục trồng trọt và Bảo vệ Thực vật, hiện nay bệnh đạo ôn đã phát sinh và gây hại rải rác trên một số giống nhiễm bệnh như BC 15, TBR 225, HT1, Thiên ưu 8, nếp, Tạp giao 1, có nơi nhiễm nặng tỷ lệ cao 20% số lá, cấp 3; dự báo trong thời gian tới, thời tiết tiếp tục có các đợt không khí lạnh yếu, có mưa nhỏ, mưa phùn, trời âm u, ẩm độ không khí cao là điều kiện thuận lợi cho bệnh đạo ôn cỏ bông gây hại trên lúa giai đoạn trổ đến chín. Trung tâm Khuyến nông đề nghị Trạm khuyến nông các huyện, thành phố chỉ đạo hệ thống khuyến nông thường xuyên kiểm tra, theo dõi sát diễn biến bệnh đạo ôn lá và đạo ôn cỏ bông; đôn đốc, tuyên truyền, hướng dẫn nông dân cách nhận biết và biện pháp phòng trừ bệnh đạo ôn hại lúa vụ xuân năm 2019, như sau:

1. Triệu trứng

Bệnh đạo ôn gây hại ở tất cả các giai đoạn và bộ phận của cây lúa. Bệnh có thể phát sinh từ thời kỳ mạ đến lúa chín và có thể gây hại ở bẹ lá, lá, lóng thân, cỏ bông, gié và hạt..

+ *Trên lá lúa:* Vết bệnh ban đầu là những chấm nhỏ màu xanh xám nhạt. Về sau vết bệnh lớn dần có hình thoi, rộng ở phần giữa, nhọn ở 2 đầu, ở giữa vết bệnh màu xám tro, xung quanh nâu đậm, phần tiếp giáp với mô khỏe có màu nâu nhạt. Khi bệnh nặng các vết bệnh nối liền nhau làm cho lá bị cháy, nơi bị nhiễm nặng có thể bị cháy lụi hoàn toàn, bộ rễ bị thối và lúa không hồi phục.

+ *Trên đốt thân:* Vết bệnh màu nâu bao quanh đốt thân làm đốt khô, teo lại. Các đốt thân gần gốc bị mục ra làm cho gốc bị gãy đổ.

+ *Trên cỏ bông, cỏ gié:* Vết bệnh ban đầu là một chấm nhỏ màu đen đoạn cỏ giáp tai lá về sau lớn dần làm cỏ bông héo, bông lúa trắng hoặc lép lửng.

+ *Trên hạt:* Vết bệnh không định hình, có màu nâu xám, nám đen ký sinh ở vỏ trấu và có thể ở bên trong hạt. Hạt giống bị bệnh là nguồn truyền bệnh sang vụ khác.

2. Nguyên nhân

Bệnh do nấm *Pyricularia Oryzae* thuộc họ *Moniliales* gây ra.

Nấm bệnh lưu tồn trong rom rạ, hạt giống bị bệnh, trên nhiều loại cây trồng và cỏ dại mọc xung quanh bờ. Bào tử thường phát sinh vào ban đêm, tính gây bệnh thay đổi tùy theo giống và vùng địa lý. Trong điều kiện ẩm độ cao bào

tử phát tán và nảy mầm nhanh. Khi gặp điều kiện thuận lợi về nhiệt độ, ẩm độ, nấm sẽ xâm nhập vào cây, nấm tiết ra một số độc tố như axit - picolinic và chất pyricularin có tác dụng kìm hãm hô hấp và phân hủy các enzyme chứa kim loại của cây, kìm hãm sự sinh trưởng của cây lúa gây hiện tượng cháy lá, lùn lụi cây lúa làm ảnh hưởng nghiêm trọng đến năng suất.

3. Điều kiện phát sinh, phát triển

Nhiệt độ không khí 22 - 28°C và ẩm độ trên 90% thích hợp cho bào tử nấm hình thành và nảy mầm. Trong vụ xuân, nhiệt độ ngày đêm chênh lệch, trời âm u, có mưa phùn, sương mù liên tục trong nhiều ngày là điều kiện rất thuận lợi cho bệnh đạo ôn lá lây lan, phát triển và gây hại nặng. Những chân ruộng nhiều dinh dưỡng, trũng, khó thoát nước rất phù hợp cho nấm bệnh phát triển gây hại.

Cùng một giống nhiễm bệnh, mức độ của bệnh nặng hay nhẹ phụ thuộc rất nhiều vào việc bón phân, ruộng bón thừa đạm thường bị bệnh nặng hơn, ruộng bón phân muộn hoặc bón vào lúc nhiệt độ không khí thấp và cây còn non đều làm tăng tỉ lệ bệnh. Ruộng bón thiếu kali sẽ làm bệnh tăng nặng hơn. Ruộng bón cân đối đủ N-P-K bị bệnh nhẹ hơn hoặc không bị nhiễm bệnh.

Những giống nhiễm bệnh không những là điểm bệnh phát sinh ban đầu mà còn là điều kiện cho bệnh lây lan dễ dàng thành dịch trên đồng ruộng. Một số giống lúa nhiễm bệnh hiện tại trên đồng ruộng gồm các giống như: BC15, TBR 225, HT1, Thiên ưu 8, nếp, Tạp giao 1,... Ruộng cây dày, cây nhiều dảnh làm ẩm độ trong ruộng tăng cao nên bệnh gây hại nặng hơn. Cây nhỏ cây, ít dảnh ban đầu cây lúa cứng, ruộng thông thoáng hạn chế rất nhiều sự phát sinh và gây hại của bệnh đạo ôn.

4. Biện pháp phòng trừ

4.1. Đối với bệnh đạo ôn hại lá:

Hướng dẫn các hộ nông dân thường xuyên kiểm tra đồng ruộng, giữ nước trong ruộng tạo điều kiện cho lúa làm đòng, trổ bông, phơi màu. Không bón phân đạm, không phun các chất kích thích sinh trưởng, phân bón qua lá trên những diện tích lúa đã xuất hiện bệnh đạo ôn gây hại trên lá. Nếu bệnh xuất hiện phải tổ chức phun thuốc phòng và trừ bệnh đạo ôn ngay bằng một trong các thuốc có nhóm hoạt chất sau: Isoprothiolare, Propiconazole, Tricyclazole, Fenoxanil, Kasugamycin; các loại thuốc thương phẩm có trên địa bàn tỉnh đã được đăng ký trong danh mục thuốc BVTV được phép sử dụng tại Việt Nam như: Ninja 35SE, Filia 525SE, Lúa vàng 20 WP, Trizole 75WG, Nativo 750WG, Ca zole 20 WP.... nồng độ và lượng nước phun theo khuyến cáo trên bao bì. Khi phun thuốc phải tiến hành theo nguyên tắc 4 đúng.

Với các ruộng bị nhiễm đạo ôn lá cần phun phòng đạo ôn cổ bông khi lúa bắt đầu trổ, phun lại lần 2 sau lần 1 từ 5 - 7 ngày.

4.2. Đối với bệnh đạo ôn cổ bông:

Cần theo dõi chặt chẽ thời tiết lúc lúa trổ bông, nếu trong thời gian trổ có mưa kéo dài, đồng thời nhiệt độ xung quanh 25°C cần phải phun thuốc phòng bệnh đạo ôn cổ bông cho các ruộng gieo cấy giống lúa nhiễm bệnh, ruộng vụ

trước, năm trước đã bị bệnh, ruộng bón thừa phân đạm, hướng dẫn nông dân phun phòng trước khi trở từ 5 - 7 ngày.

Căn cứ hướng dẫn nêu trên, đề nghị Trạm Khuyến nông các huyện, thành phố tổ chức thực hiện. Trong quá trình thực hiện có khó khăn vướng mắc kịp thời báo cáo Trung tâm Khuyến nông để cùng phối hợp giải quyết. / *Le Anh Tuấn*

Nơi nhận:

- Như trên (thực hiện);
- Sở Nông nghiệp và PTNT (báo cáo);
- Lãnh đạo TTKN;
- Các Phòng: KT, TT-TT, HC-TH;
- Lưu VT.

